

Ростислав Скідченко
Національний університет
«Киево-Могилянська академія»

ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКИ ІНДУСТРІЇ МОДИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У цій роботі описано структуру лексичного поля індустрії моди сучасної української мови, виділено тематичні групи та їхні підгрупи, що об'єднали різномірні лексичні елементи. Описано статистичні дані, на основі яких окреслено ядерну частину лексичного поля. Розглянуто лексичні, етимологічні та графічні особливості лексичних елементів однієї із тематичних груп.

Ключові слова: лексичне поле, тематична група, індустрія моди, мода, лексика, лексема, лексичний.

The research investigates the structure of the fashion industry's lexical field in the modern Ukrainian language and highlights the thematic groups and their subgroups that have combined heterogeneous lexical elements. Statistical data are described, based on which the core part of the lexical field is outlined. The lexical, etymological, and graphic features of the lexical elements of one of the thematic groups are considered.

Keywords: lexical field, thematic group, fashion industry, fashion, lexis, lexeme, lexical.

Попри те, що перший офіційний Український тиждень моди відбувся наприкінці ХХ ст., лексичний фонд сучасної індустрії моди формувався протягом століть, беручи початок від індоєвропейського періоду [3]. Звісно науковці на ранньому етапі не виділяли для нього окремого лексичного поля або тематичної

групи, а розподіляли лексеми за характерними для тих часів тематичними групами [2].

Мета дослідження полягає у виокремленні лексичного поля сучасної модної індустрії і описі однієї із його тематичних груп.

Для характеристики структури лексичного поля індустрії моди було створено вибірку із лексем, зафіксованих в онлайн-журналі «Ukrainian Fashion Week», публікаціях його соцмереж (Instagram-сторінки і Telegram-каналу) і в соцмережах брендів Kasorovska, Gunia Project і IDoL [6–11]. Тексти згаданих ресурсів було проаналізовано за період від 01.01.2023 по 31.03.2024. Під час упорядкування вибірки нам удалося встановити таку структуру лексичного поля індустрії моди:

- **тематична група** «кольори, відтінки та їхні підмножини»:
 - **підгрупа** «кольоративи»: чорний, молочний, червоний;
 - **підгрупа** «колірні підмножини»: кольорова гама, базові відтінки, нейтральні відтінки;
- **тематична група** «матеріали для виготовлення взуття, одягу, аксесуарів і декоративні елементи»:
 - **підгрупа** «підмножини матеріалів»: натуральні тканини, стокові тканини, еко-матеріали;
 - **підгрупа** «тканини»: шкіра, денім, шовк;
 - **підгрупа** «елементи декорування»: бісер, принт, волан;
 - **підгрупа** «тверді матеріали»: напівпорцеляна, кераміка, золото;
- **тематична група** «одяг, взуття, головні убори і аромати»:
 - **підгрупа** «лексеми на позначення поняття “одяг” і його підмножин»: вбрання, капсула, лук;
 - **підгрупа** «верхній одяг»: пальто, бомбер, тренч;
 - **підгрупа** «одиниці гардеробу і поясний одяг»: сорочка, спідниця, фартух;
 - **підгрупа** «складові компоненти одягу, взуття, аксесуарів»: рукав, підбор, кишеня;

- **підгрупа** «взуття»: босоніжки, чоботи, ботфорти;
- **підгрупа** «головні убори»: панама, кепка, шапка;
- **підгрупа** «аромати»: верхня нота, нижня нота, середня нота;
- **тематична група** «аксесуари»:
 - **підгрупа** «предмети побуту»: тарілка, наївний рушник, свічка;
 - **підгрупа** «прикраси»: сережки, гривна, брошка;
 - **підгрупа** «стильові аксесуари»: сумка, хустка, рукавички;
- **тематична група** «технічні процеси та виробнича лексика»:
 - **підгрупа** «назви технік конструювання одягу»: вишивка, ручна робота, розпис;
 - **підгрупа** «технічно-виробнича лексика»: силует, крій, текстура;
- **тематична група** «специфічні поняття сфери моди»:
 - **підгрупа** «назви подій»: показ, Тиждень моди, презентація, шоу, спільний показ;
 - **підгрупа** «назви професій»: дизайнер, модель, креативна директорка;
 - **підгрупа** «модний інструментарій»: шоурум, колаборація, кампейн;
 - **підгрупа** «бренди, колекції та їх складові»: колекція, бренд, дроп;
- **тематична група** напрями і стилі: кутюрний, етно, мас-маркет.

До вибірки ввійшло 979 лексем, а частота їхнього уживання у проаналізованих текстах — 5053 одиниці.

Ядерну частину лексичного поля становить тематична група «специфічні поняття індустрії моди». Насамперед це підтверджують кількісні показники, оскільки кількість лексичних елементів становить 260 одиниць, а частота їхнього вживання — 2555 одиниць. Також глибинний зв'язок лексики з індустрією полягає в спільності змісту, адже її елементи належать до

професіоналізмів або професійного жаргону, що за А. П. Загніт-ком, передбачають визначеність сфери функціонування: *спільний показ, дроп, топ-модель зі світовим іменем, обличчя колекції, лукбук* тощо [1].

У цій тематичній групі помітне вживання фемінітивів, кількість яких іноді перевищує форми чоловічого роду: *креативна директорка* (12) і *креативний директор* (6), *майстер* (7) і *майстриня* (7). Окрім лінгвістичної значущості помітна й соціологічна.

Більшу частину лексики становлять запозичення із англійської мови, утворені транслітерацією або калькуванням: *бренд* (англ. *brand*), *лого* (англ. *logo*), *мудборд* (англ. *mood board*), *модна мапа* (англ. *fashion map*), *фешн вік* (англ. *Fashion Week*); також маємо більш давні запозичення із французької: *модель* (фр. *modèle*), *кутюрна колекція* (фр. *haute couture*), *вінтажний магазин* (фр. *vintage*). Наявні запозичення, що належать до групи неологізмів, проте вони добре асимілювалися в українській мові, розвинувши категорії числа, роду і відмінка: *фешн інфлюенсерка* (англ. *fashion influencer*). Варто й виокремити дублетні форми слів: *Тиждень моди* і *фешн вік*, *бренд* і *марка* (або *fashion бренд*, *модний бренд*), *дизайнер* і *креативний директор* тощо.

Важливими є й графічні особливості, що в більшості випадків зумовлені орієнтацією копірайтерів і редакторів на англломовні форми або англійську графіку: *екс-головна-редакторка* (англ. *Editor-in-Chief*), *Тиждень Моди* (англ. *Fashion Week*); часто лексеми складаються із декількох основ, одна із яких залишає автентичне англломовне написання: *fashion-шоу*, *look book колекції*, *sustainable-бренд*.

Більшість лексичних елементів не є кодифікованими, навіть ті, що ввійшли до складу СУМ-20, потребують уточнення лексичного значення. Для прикладу, СУМ-20 ототожнює терміни *кутюр'є* і *модельєр*, упускаючи поняття *кутюр* [4]. На цьому етапі розвитку індустрії моди *кутюр* — це комплексний напрям,

що передбачає членство дизайнера у Федерації високої моди Франції і дотримання певних вимог при створенні колекції, тому не кожен може називати себе кутюр'є [5]. Відповідно кутюр'є і модельєр, так само як кутюрна колекція і колекція го-тового одягу – мають різне лексичне значення.

Отже, лексика індустрії моди утворює окреме лексичне поле в українському мовознавстві відповідно до активного розвитку самої індустрії. На основі проаналізованого матеріалу у структурі лексичного поля вдалося виокремити 7 тематичних груп разом із підгрупами, де ядерну частину становить тематична група «специфічні поняття індустрії моди». До основних характеристик ядерної частини належать: наявність некодифікованих лексичних елементів і неактуальне лексичне значення кодифікованих, велика частка запозичень із англійської мови, використання логіки англійської графіки під час написання слів і актуалізація фемінітивів.

Список використаних джерел

1. Загнітко А. П. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 920 с.
2. Історія української мови. Лексика і фразеологія : монографія / голов. ред. Русанівський В. М., ред. Винник В. О., Горобець В. Й. та ін. Київ : Наукова думка, 1983. 744 с.
3. Ірина Татаренко. Що треба знати про Український тиждень моди. BBC Україна. 2018. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42988601> (дата звернення: 08.05.2024).
4. Словник української мови : в 20 т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України. 2015–2024. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0> (дата звернення: 22.05.2024).
5. Що потрібно знати про Haute Couture: ключові цифри та факти. Vogue UA. 2017. URL: <https://vogue.ua/article/fashion/brend/chto-nuzhno-znat-o-haute-couture-klyuchevye-cifry-i-fakty-17631.html> (дата звернення: 22.05.2024).
6. Gunia Project : Instagram. URL: https://www.instagram.com/gunia_project?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw%3D%3D (дата звернення: 22.05.2024).

7. IDoL : Instagram. URL: https://www.instagram.com/idol_menswear/# (дата звернення: 22.05.2024).
8. Kachorovska : Instagram. URL: https://www.instagram.com/kachorovska_atelier?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw%3D%3D (дата звернення: 22.05.2024).
9. Ukrainian Fashion Week : Instagram. URL: https://www.instagram.com/ukrainianfashionweek_official?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw%3D%3D (дата звернення: 22.05.2024).
10. Ukrainian Fashion Week : journal. 2021-2024. URL: <http://fashionweek.ua/uk/journal/> (дата звернення: 22.05.2024).
11. Ukrainian Fashion Week : Telegram. URL: https://t.me/ukrainianfashionweek_official (дата звернення: 22.05.2024).